

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 28/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Pavlom Piovarčím ml., advokátom, Štúrova 20, Košice, proti postupu a rozsudku Okresného súdu Košice-okolie č. k. 2 T 92/2016 z 19. júla 2018, rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 To 4/2019 z 20. februára 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Tdo 25/2021 z 21. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 T 92/2016 z 19. júla 2018), rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 To 4/2019 z 20. februára 2019 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Tdo 25/2021 z 21. septembra 2021. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Ďalej sťažovateľ navrhuje, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých rozhodnutí vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom okresného súdu uznaný za vinného zo spáchania prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov, ktorého výkon mu bol podmiennečne odložený za súčasného uloženia skúšobnej doby v trvaní 20 mesiacov. Zároveň mu bolo uložené ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou.
4. Označeným rozsudkom bol sťažovateľ taktiež podľa § 285 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku oslobodený spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Košice-okolie sp. zn. 1Pv 199/16/8806 pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, pretože skutok nie je trestným činom.
5. Na základe odvolania sťažovateľa a prokurátora krajský súd podľa § 321 ods. 1 písm. e) a ods. 3 Trestného poriadku zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu a zároveň bol sťažovateľovi uložený peňažný trest vo výške 1 000 eur, pričom pre prípad úmyselného zmarenia výkonu peňažného trestu mu bol ustanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere troch mesiacov. Zároveň krajský súd zamietol odvolanie okresného prokurátora.
6. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal podaním z 25. januára 2021 sťažovateľ [proti jeho odsudzujúcemu výroku vo vzťahu ku skutku 1 právne kvalifikovanému ako prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona] dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.
7. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Proti napadnutým rozhodnutiam všeobecných súdov podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej vznáša viaceré námietky proti postupu a napadnutým rozhodnutiam všeobecných súdov, ktoré možno zhrnúť takto:

8.1. Všeobecné súdy sa relevantne nevysporiadali so skutočnosťou, že v trestnom konaní, ktoré sa proti sťažovateľovi viedlo, nebolo dokazovanie vedené a vykonávané takým spôsobom, aby rovnako ako skutočnosti svedčiace v neprospech sťažovateľa, a teda podporujúce obžalobu, boli objasňované aj skutočnosti svedčiace v prospech sťažovateľa, a teda obžalobu oslabujúce. Poukazuje na dôkaznú situáciu vo vzťahu ku skutku nebezpečného vyhrážania, kde obhajoba sťažovateľa a v tej súvislosti do konania predložené dôkazy ostali súdom prvého stupňa, ako aj odvolacím súdom opomenuté. Sťažovateľ ešte v rámci prípravného konania prostredníctvom jeho vtedajšieho obhajcu predložil do vyšetrovacieho spisu ako jeden zo svojich obhajobných argumentov obrazovo-zvukový záznam, ktorý sťažovateľ vyhotovil v kritický deň 10. apríla 2016, zachytávajúci sporné stretnutie s poškodenou pred ich rodinným domom, kde údajne v zmysle

tvrdení poškodenej a následne aj orgánov činných v trestnom konaní sa mal sťažovateľ poškodenej vyhrážať smrťou. Zároveň sťažovateľ predložil tiež komunikáciu s poškodenu z toho istého dňa v čase pred údajným incidentom, z ktorej je zrejmé, že sa v ten deň už raz osobne stretli, komunikovali spolu, pričom poškodená od sťažovateľa vtedy žiadne pneumatiky na svoje vozidlo ani detskú obuv nežiadala. Uvedeným dôkazom sťažovateľ rozporoval tvrdenie poškodenej o jeho protiprávnom konaní.

8.2. Následne sťažovateľ logicky predpokladal, že sa orgány činné v trestnom a neskôr konajúce súdy s predmetnými dôkazmi vysporiadajú, a to forme ich vykonania a následného vyhodnotenia. Predmetnému dôkazu prvostupňový súd a ani odvolací súd sa však nijako nevenovali, hoci sťažovateľ na neho opätovne ústne na jednotlivých hlavných pojednávaniach poukazoval, rovnako ako v dôvodoch odvolania z 3. decembra 2018.

8.3. Obdobne ani ďalšími dôkazmi, a to vzájomnou komunikáciou sťažovateľa s poškodenu prostredníctvom mailov, SMS správ, aplikácií Viber a Whatsapp sa všeobecné súdy nezaoberali, tieto nevykonali, nevyhodnotili a nevysporiadali sa s ich možným zásadným vplyvom na dôkaznú situáciu a tvrdenia prokuratúry prezentované v obžalobe.

8.4. Sťažovateľ sa preto ohradzuje voči záveru najvyššieho súdu prezentovanom v napadnutom uznesení, že považuje za nepravdivé tvrdenie sťažovateľa, že by v konaní pred súdom I. stupňa, resp. odvolacím súdom navrhoval vykonať sporný obrazovo-zvukový záznam, resp. komunikáciu s poškodenu v daný deň. Z tohto pohľadu sú závery najvyššieho súdu rýdzo formalistické. Sťažovateľ sa nestotožňuje ani so záverom dovolacieho súdu o tom, že v jeho trestnej veci nedošlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu, tak ako to predpokladá § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

8.5. Aj tieto skutočnosti svedčia o tom, že v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi nebol dodržaný princíp rovnosti zbraní, nebolo súdmi rešpektované jeho právo na obhajobu, v dôsledku čoho bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces.

8.6. Ak by súd aplikoval zásadu trestného konania *in dubio pro reo*, muselo by podľa názoru sťažovateľa dôjsť k jeho oslobodeniu spod obžaloby aj vo vzťahu k skutku nebezpečného vyhrážania.

8.7. Z pohľadu sťažovateľa neexistuje rozumné vysvetlenie, prečo zo strany súdu nedošlo k vykonaniu všetkých dôkazov, ktoré boli navrhované a nachádzali sa v spise. Pokiaľ aj súd nepovažoval za účelné a potrebné niektoré dôkazy vykonať, mal o tom meritórnym spôsobom rozhodnúť, čo sa však nestalo. Iba takým postupom mohla byť dodržaná zásada rovnosti zbraní. Odôvodnenie výroku o vine zo strany súdu I. stupňa sa javí ako nepresvedčivé a zmätočné.

8.8. Vo vzťahu k postupom všeobecných súdov v napadnutých konaniach sťažovateľ v petite namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a dožaduje sa priznania finančného zadost'učinenia.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom všeobecných súdov v napadnutých konaniach:

9. Predmetom časti ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom všeobecných súdov. Sťažovateľ však bližšie neuvádza dôvody namietaného porušenia základného práva vo vzťahu k jednotlivým všeobecným súdom.

10. Účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vymedzil ústavný súd vo svojej skoršej judikatúre tak, že „účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu“ (pozri II. ÚS 26/95). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa tak ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecnými súdmi) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú.

11. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06). Táto prax ústavného súdu bola odobrená aj Európskym súdom pre ľudské práva vo viacerých konaniach vedených proti Slovenskej republike (napr. Obluk proti Slovensku z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11, bod 61, resp. Mazurek proti Slovensku z 3. 3. 2009, k sťažnosti č. 16970/05).

12. Zo samotnej ústavnej sťažnosti a z posledného napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že v čase podania tejto ústavnej sťažnosti ústavnému súdu bolo už o dovolaní sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu rozhodnuté a toto rozhodnutie bolo sťažovateľovi aj doručené, keďže proti nemu podal ústavnú sťažnosť. Na základe uvedeného je možné konštatovať, že v čase podania ústavnej sťažnosti už bola právna neistota sťažovateľa v predmetnej veci odstránená.

13. Účastník súdneho konania (strana konania) má právny záujem na vyslovení porušenia základného práva na súdne konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy iba do chvíle, kým stav prietáhov v konaní trvá. Inými slovami to znamená, že ústavná sťažnosť pre zbytočné prietahy v konaní je účinným prostriedkom nápravy porušeného práva len do momentu, kým trvá stav neistoty na strane dotknutého účastníka konania (strany konania) týkajúci sa výsledku konania. Ústavná sťažnosť preto musí byť podaná v čase, keď prietahy

v konaní ešte trvajú. Táto podmienka však v danom prípade nie je splnená, pretože dovolacie konanie pred najvyšším súdom ako dovolacím súdom sa z pohľadu sťažovateľa skončilo ešte 11. októbra 2021, keď jeho právnomu zástupcovi bolo doručené dovolacie uznesenie. Ústavná sťažnosť odovzdaná na poštovú prepravu 22. novembra 2021 bola síce podaná v zákonnej dvojmesačnej lehote, avšak už v čase, keď tvrdené zbytočné prietahy v dovolacom konaní už nemohli trvať. Svoju úlohu tak ústavný súd v tomto prípade nenachádza, keďže v čase podania ústavnej sťažnosti zásah netrval a právna neistota sťažovateľa bola odstránená. Na základe uvedeného nezostávalo ústavnému súdu iné, než odmietnuť ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

14. Ústavný súd *obiter dictum* k tomu opakovane zdôrazňuje, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 123) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, a to nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy. Keďže sťažovateľ sa v petite ústavnej sťažnosti domáhal vyslovenia porušenia aj vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy, avšak prípadný zásah do označeného základného práva vo svojej ústavnej sťažnosti bližšie neodôvodnil, prichádzalo do úvahy odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto časti i pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 56 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu:

15. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pritom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

16. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám v konkrétnom prípade je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto právomoc ústavného súdu nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

17. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

18. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti napadnutému rozsudku riadny opravný prostriedok (3. decembra 2018), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd, ktorý v prípade zistenia zásahu prvostupňového súdu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa (či už svojím rozhodnutím alebo postupom) bol zároveň povinný týmto právam alebo slobodám poskytnúť ochranu.

19. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.3. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu:

20. Krajský súd vo svojom rozsudku konštatoval, že „okresný súd sa dôsledne riadil pokynom odvolacieho súdu a vykonal dokazovanie v naznačenom smere uvedenom v rozhodnutí odvolacieho súdu. Prvostupňový súd po vrátení veci na hlavnom pojednávaní opätovne vypočul poškodenú [REDAKOVANÉ], znalcov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a prehral na technickom zariadení nahrávku na USB kľúči predloženom obžalovaným. Zistené závery z vykonaných dôkazov okresný súd podrobne rozviedol v dôvodoch napadnutého rozsudku. Okresný súd zistil, že rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 19P 43/2016 zo dňa 27.4.2018 bolo manželstvo obžalovaného a poškodenej právoplatne rozvedené. Súd schválil aj dohodu rodičov o úprave pomerov k maloletým deťom. V súčasnosti starostlivosť o deti a priebeh úpravy styku prebieha v súlade s rozhodnutím a vzťahy v rodine sa zlepšili. Okresný súd po doplnenom dokazovaní vyhodnotil vykonané dôkazy jednotlivo, i vo vzájomných súvislostiach v zmysle ustanovenia § 2 ods.12 Tr. por. a dospel k záveru, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] sa dňa 10.4.2016 dopustil prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods.2 písm. b) Tr. zák. Obžalovaný trestnú činnosť a akékoľvek vyhrážky poškodenej poprel. Zo spáchania skutku bol jednoznačne usvedčovaný poškodenou a svedkyňou [REDAKOVANÉ]. Poškodená sa o vyhrážkach obžalovaného dňa 10.4.2016 zdôverila aj svojej matke, ktorej povedala, že sa jej obžalovaný vyhrážal zabitím. Podľa záverov znaleckého posudku z odboru psychológia je zistiteľné, že poškodená nemá snahu o klamanie, snaží sa o objektívne vyjadrenia a nebola u nej zistená pomstyhtivosť. Poškodená mala v čase skutku z obžalovaného strach, pretože sa k nej dlhší čas správal neúctivo a vyvolával v nej stres a obavy, a preto konanie dňa 10.4.2016 mohlo u nej reálne vyvolať dôvodnú obavu o svoj život a zdravie. Okresný súd zákonne a spravodlivo rozhodol, keď obžalovaného uznal vinným z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods.1, ods.2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zák. Odvolací súd sa plne stotožnil s dôvodmi rozhodnutia okresného súdu. Nemožno súhlasiť s odvolacími námietkami obžalovaného, že výpoveď poškodenej nebola ničím podporená. Bola podporená a to výpoveďou [REDAKOVANÉ], svedkyne [REDAKOVANÉ], nepriamo výpoveďou svedka [REDAKOVANÉ]. Zo zápisnice o trestnom oznámení zo dňa 11.4.2016, na základe ktorého bolo vo veci začaté trestné stíhanie sú zrejmé podrobné okolnosti, ktoré spôsobili obavu o život a zdravie poškodenej [REDAKOVANÉ].“.

21. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie ním v ústavnej sťažnosti označených práv na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím odvolacieho súdu, ku ktorému malo v súhrne dôjsť použitím nezákonných dôkazov vykonaných v trestnom konaní, učením nesprávnych skutkových záverov zo zisteného skutkového stavu veci, zamietnutím návrhov obhajoby na vykonanie dokazovania, nevykonaním dôkazu (obrazovo zvukového záznamu) a nevysporiadaním sa s argumentmi sťažovateľa uvedenými v odvolaní zo strany krajského súdu, ústavný súd poznamenáva, že tieto námietky tak, ako ich formuloval v ústavnej sťažnosti sťažovateľ, predniesol v rovnakom rozsahu aj v dovolaní, o ktorom konal a rozhodoval najvyšší súd. Aj v tomto prípade tak právomoc najvyššieho súdu poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa predchádza oprávneniam ústavného súdu, a to vzhľadom na už uvedený princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 *in fine* ústavy.

22. Aj keď dovolanie sťažovateľa bolo uznesením najvyššieho súdu odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, keďže bolo zrejmé, že neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 písm. c) a i) Trestného poriadku, podľa názoru ústavného súdu sa dovolací súd ochrane práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie venoval v takej miere, ktorá splnila všetky atribúty pre naplnenie podstaty, účelu a významu princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda v takom rozsahu, pre ktorý bolo možné prijať záver, že v súvislosti s touto časťou ústavnej sťažnosti existuje dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.4. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

23. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti napokon namietal porušenie ním označených práv aj uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie sťažovateľa odmietnuté, pretože neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 písm. c) a i) Trestného poriadku.

24. Ústavný súd vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti v prvom rade zdôrazňuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok v rámci trestného konania je spôsobilé privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, keď je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu nižšieho stupňa. Z tohto hľadiska ústavný súd vo svojej judikatúre dlhodobo v plnom rozsahu akceptuje, že najvyšší súd ako súd dovolací nie je už z dôvodu zákonného vymedzenia dovolacích dôvodov (§ 371 Trestného poriadku) predurčený na úplný prieskum rozsudkov nižších súdov činných v rámci trestného konania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, neustanovil by katalóg dovolacích dôvodov. Už samotné chápanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku preto ospravedlňuje reštriktívny prístup najvyššieho súdu k dovolacím dôvodom (napr. IV. ÚS 294/2010).

25. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ,

a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

26. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou zdôrazňuje, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Žiadne z ustanovení ústavy alebo zákona o ústavnom súde neoprávňuje ústavný súd ako súdny orgán ochrany ústavnosti zastupovať alebo nahrádzať činnosť všeobecných súdov v trestných veciach tak, ako to ústava v čl. 142 ods. 1 zveruje do kompetencie všeobecných súdov (I. ÚS 209/2019). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

27. Ústavný súd preto v medziach svojich právomocí vykonal prieskum dôvodov rozhodnutia najvyššieho súdu, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi sťažovateľom uvedených práv zaručených mu ústavou a dohovorom, ktorých porušenie namieta, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu vzhľadom na právne relevantnú argumentáciu sťažovateľa (prezentovanú v dovolaní) a súčasne ústavnú súladnosť interpretácie právnej úpravy, ktorú konajúci súd vo veci sťažovateľa aplikoval, inými slovami, ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia.

28. Z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že v reakcii na argumentáciu sťažovateľa v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý ju vzhliadol v tom, že v trestnom konaní nebola naplnená požiadavka objasňovania skutočností svedčiacich ako v jeho neprospech, tak aj v jeho prospech. Najvyšší súd k tomu uviedol, že uvedené námietky nepredstavujú porušenie práva sťažovateľa na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle uplatneného dovolacieho dôvodu. Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu

na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného charakteristické pre to-ktoré štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, však samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v danej trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Takéto pochybenie najvyšší súd v konaní nezistil, pretože bol sťažovateľ ako obvinený počas celého konania pred súdom zastúpený dvomi obhajcami, a to JUDr. Jurajom Sopkom a JUDr. Pavlom Piovarčím ml. (č. 1. 52 a 322 spisu). Sťažovateľ spolu s obhajcami mali následne počas priebehu celého trestného konania plne zaručenú realizáciu im svedčiacich obhajobných práv tak, ako to predpokladajú dotknuté ustanovenia Trestného poriadku. Napriek uvedenému sa dovolací súd zaoberal konkrétnymi námietkami sťažovateľa. Najvyšší súd uviedol, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na spravodlivý proces v dôsledku nesprávne (nedostatočne) zisteného skutkového stavu. Stane sa tak vtedy, ak súd nevysvetlí zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu. V predmetnej veci však takýto stav nenastal, pretože nie je pravdou, že by obvinený navrhoval počas konania pred súdom vykonať dôkazy, a to nekonkretizovanú komunikáciu obvineného s poškodenou prostredníctvom mailov, SMS správ a aplikácií Viber a Whatsapp, komunikáciu obvineného s poškodenou v deň skutku a obrazovo-zvukový záznam z 10. apríla 2016. Z ničoho nevyplýva, že by obvinený navrhoval v rámci konania pred súdom predmetné dôkazy vykonať a že by o nich súd prvého stupňa, prípadne odvolací súd nerozhodli. Súdny nižšieho stupňa sa vysporiadali a rozhodli o všetkých dôkazoch, ktoré strany navrhovali vykonať, a to buď ich vykonaním, alebo odmietnutím ich vykonania a následných odôvodnením. Súdy prvého stupňa, ako i odvolací súd pred konečnými návrhmi strán konštatovali, že nie sú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania a vyhlásili dokazovanie za skončené. Námietky obvineného, že súdy opomenuli dôkazy nachádzajúce sa v spise, nerozhodli o jeho návrhoch na doplnenie dokazovania, považuje dovolací súd za neopodstatnené. Nad rámec najvyšší súd uviedol, že do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo obvineného v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súdy neporušili žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojili návrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov.

29. Pokiaľ ide o uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, sťažovateľ uviedol, že súd prvého stupňa a následne odvolací súd aplikovali na skutok nesprávne hmotnoprávne ustanovenie. Pokiaľ súdy dospeli k presvedčeniu, že skutok, tak ako bol zistený a ustálený, formálne napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu nebezpečného vyhrážania, mali sa zároveň pri posúdení závažnosti prečinu zaoberať i naplnením materiálneho znaku, pretože konanie obvineného nebolo spôsobilé dosiahnuť mieru závažnosti predpokladanú

§ 10 ods. 2 Trestného zákona. Okolnosti, za ktorých malo ku skutku dôjsť, svedčia v prospech aplikácie tohto ustanovenia, pretože významne znižujú jeho závažnosť.

30. Najvyšší súd k tomu uviedol, že v predmetnej veci sťažovateľ svojím konaním uvedeným v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku naplnil všetky, t. j. formálne i materiálne znaky skutkovej podstaty prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona. V skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku vymedzené konanie obvineného spočívajúcce vo vyhrážaní sa svojej manželke zabitím, fyzickou likvidáciou slovami „zabijem Ťa, viem si zaobstarat' zbraň od mafána z Ruskova“, čím u nej takto svojím konaním vzbudil dôvodnú obavu o život a zdravie, napĺňa objektívnu stránku skutkovej podstaty stíhaného prečinu a vzhľadom na okolnosti prípadu, najmä na spôsob vykonania činu, nepochybne aj subjektívnu stránku tohto prečinu. Dovolací súd sa nestotožnil s názormi sťažovateľa, že jeho konanie nebolo spôsobilé dosiahnuť mieru závažnosti predpokladanú § 10 ods. 2 Trestného zákona a predmetný skutok by mal byť posudzovaný nanajvyš ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu. Keďže všetky okolnosti prípadu v súhrne dosiahli takú intenzitu závažnosti, ktorá napĺňa i materiálny korektív stíhaného prečinu, najvyšší súd dospel k záveru, že nie je naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje. Dovolací súd skonštatoval, že na zistenie skutkového stavu v tejto veci boli súdom dôkazy vykonané zákonným spôsobom a zároveň v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku náležite. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Inými slovami, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní, pozri § 379 ods. 2 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku však nie obligatórne). Dovolací súd zdôraznil, že ho nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. Z kontextu uvedeného potom tvrdenia sťažovateľa, ktoré smerovali len k nesprávosti a neúplnosti skutkových zistení, rozsahu dokazovania a hodnoteniu dôkazov, najvyšší súd považoval za také, ktoré stoja zjavne mimo uplatnený dovolací dôvod § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ako i akéhokoľvek iného uplatniteľného dovolacieho dôvodu, a preto sa nimi nie je potrebné ďalej zaoberať. Pokiaľ ide o právne posúdenie konania sťažovateľa, najvyšší súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnou kvalifikáciou skutku vykonanou súdmi nižšieho stupňa a rovnako nezistil pochybenie súdov nižšieho stupňa ani pri ukladaní trestu.

31. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo väzbe na obsah sťažostnej argumentácie sťažovateľa dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie dovolacieho súdu nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti, svojvôle alebo arbitrárnosti, hoci sťažovateľ spáchanie skutku, ktorý sa mu kladie za vinu, popiera aj v konaní pred ústavným súdom

32. Ústavný súd ďalej konštatuje, že v ústavnej sťažnosti uplatnená argumentácia sťažovateľa je len opakovaním časti jeho predchádzajúcej dovolacej argumentácie, v rámci ktorej okrem iného polemizuje so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodneniach rozhodnutí prvostupňového a druhostupňového súdu a je výlučne výrazom jeho odlišného skutkového a právneho hodnotenia veci, aké zastávajú všeobecné súdy, do posúdenia ktorého ústavný súd nie je ani oprávnený, ani povinný vstupovať (m. m. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010).

33. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nesignalizuje také pochybenia, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom odpovedal na ťažiskové dovolacie argumenty sťažovateľa. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným.

34. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu